

Posamezne številke:
Navadne Din —75,
ob nedeljah Din 1—

"TABOR" izhaja vsak dan, razen
nedelje in praznikov, ob 18. uri v
dnevno poročilo, ob 10. uri v
mesečno poročilo D 10—, na ino-
govestvo D 15—, dostavljeno na dom
D 11—, na izdajstvo D 10—
mesečno po dogovoru.

Izredna za vsak dan "TABOR"
MARIBOR, Javna uradna hiša.

Polnina plačana v gotovini. Cena današnje štev. 75 para.

TABOR

Posamezne številke:
Navadne Din —75,
ob nedeljah Din 1—

UREDNIŠTVO se nahaja v Mar-
iboru, Jurčičeva ul. št. 4. L. nad-
stropje. Telefonski interurb. št. 77.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4, pridišče dno. Tele-
fonski št. 24. — ŠHS postojlovski
oddelki št. 11-781.

Na naročila brez denarja se ne
vzira. — Kolikoli se ne vročijo.

Naslov

Maribor, sreda 30. decembra 1925.

Leto: VI. — Številka: 295.

Državna podjetja naj pridejo v zasebno upravo!

Finančni odbor je danes razpravljal o komercializaciji državnih podjetij.

BEOGRAD, 29. dec. Dopoldanski seji finančnega odbora, ki se je pričela ob pol 11. uri, so prisostvovali tudi člani vlade: Krsta Miletić, Vasa Jovanović, dr. Krajič, Superina in Mikić. Finančni odbor je razpravljal o predlogu poslanca Novakovića, ki zahteva komercializacijo državnih podjetij. V svojem predlogu navaja: "Državna podjetja bi morala dajati državi večje dohodke. Če se podjetje ne rentira in če izkazuje defi-

CURIE (Avala), dne 29. decembra. Sklepni tečaj. Pariz 19.10. Beograd 9.175. London 25.075. Berlin 123. Praga 15.325. Milano 20.83. New York 516.75. Dunaj 73. Bruselj 23.425. Budimpešta 0.00725. Varšava 59.50. Sofija 3.775. Bukarešta 2.385. Madrid 72.95. Amsterdam 207.85. Athen 6.725.

cit, naj se odda proti odškodnini v upravo privatnikom. Večina radikalov je za predlog, predvsem, ker je poslanec zastopal stališče varčevanja. Nekateri imajo pomisleke, češ, da bo težko najti privatno osebo, ki bi razpolagala z veliko imovino, da bi lahko prevzela kakšno državno podjetje. Tudi poštni minister Superina je za predlog, toda smatra, da je praktično težko izvedljiv.

Zakon o direktnih davkih dobimo!

Poenostavljenje davčnega sistema.

BEOGRAD, 29. decembra. Kakor poročajo današnji listi, se bo ministrski svet v prihodnjih dneh pečal z osnutkom novega zakona in sicer zakona o direktnih davkih. Novi zakon, s katerim bo dosednji davčni sistem ukinjen in davčna manipulacija poenostavljena, je ministrski svet v splošnem že proučil in v osnovnih linijah odobril. Zemljiški davek s bo v bodoče določal po katastrskem sistemu in ne kakor doslej, ko je bil ta davek odvisen od velikosti in vrednosti posestva. Zemljiški davek bo odmerjen v znesku 20% od čistih dohodkov, kakor so navedeni v katastru. Dalje ho uveden 20% hišno-najemniški davek. Trošarina in inva'dski davek ostaneta tudi v bodoče. Državne davčne doklade bodo ukinjene, medtem ko se bodo občinske doklade znatno znižale.

Končno je govoril Pušenjak, nakar je bila dopoldanska seja zaključena. Prihodnja plenarna seja se vrši popoldan in bo razpravljala o proračunu. Finančni odbor bo delal do 3. januarja, nakar se pričnejo počitnice radi pravoslavnih praznikov. Po počitnicah se bo debata o proračunu nadaljevala. Na dnevnem redu je proračun zunanjega ministrstva in ministrstva za izenačenje zakonov.

Briand zopet pred padcem?

Večne politično-finančne romatije na Francoskem.

PARIS, 29. dec. Danes dopoldan se je vršila seja ministrskega sveta. Za sejo je vladalo veliko zanimanje, ker bi se moralo razčistiti vprašanje, ali bo Briand takoj podal ostavko kabineta, ali šele v januarju. Splošno vlada pričakuje, da je kabinet Brianda zopet ostanen. Če ne bosta Briand in finančni minister Doumer dobila popolno zaupnico za svoje finančne načrte, tedaj bosta morala demisionirati. Proti Doumerjevemu načrtom nastopajo najbolj štirje radikalno-socialistični ministri.

Slovaški avtonomisti

Važna izjava posl. Tuke o politiki slovaške ljudske stranke.

PRAGA, 26. decembra. Poslanec slovaške ljudske (Hlinkine) stranke Tuka je dal nekemu listu sledečo značilno izjavo o notranjopolitičnem stališču slovaških klerikalnih avtonomistov, ki so sedaj najmočnejša slovaška stranka:

Če bi se sestala dva Čeha in dva Slovaki, in bi sedli vsi skupaj za isto mizo, tedaj bi bil sporazum med njimi zgolj vprašanje trenutka. Napačno je bilo, da se koalicijska po volitvah ni pogajala s Slovaki. Praga ni dobro počena, kaj je jedro slovaškega vprašanja. Vsaka dr-

žava mora imeti svoje središče, noben dualizem se ni pokazal kot res končna državna oblika, zato bi bilo lahko najti skupno platformo. Resen Slovak mora sam priti do prepričanja, da je obstoj Čehov in Slovakov zagotovljen samo v njihovi spojitvi. Vendar pa ni mogoče z nasmehom preiti trditve pol milijona volilcev, ki se smatrajo za slovaški narod.

Zgodovina je odredila skupno življenje, zakonodajec pa more sedaj najti njegove oblike. Na vprašanje, ali se ne bi to dalo doseči potom dejelne županjske zveze s široko samoupravo, je ljudski voditelj odvrnil, da bi bil to nemara prvi korak k rešitvi.

Vse vesti, da slovaški avtonomisti zahtevajo na pr. razdelitev vojske in druge take reči, ki bi škodovala državni varnosti, je Tuka odločno zavrnil in pristavil: "Tam, kjer gre za varnost države, najstrožji centralizem!"

Izjava posl. Tuke priča, da so slovaški klerikalni avtonomisti že znatno manj intranzigentni in da ni upravičeno mnenje, da je Hlinkova stranka nasprotnica čsl. republike.

Ure g. Cankova štete?

Nameravajo ga vreči vladne stranke. — Makedonstvujuči so haje najbolj nezadovoljni z njim.

SOFIJA, 28. dec. Položaj Cankovega kabineta je po večerajšnjih dogodkih v narodni skupščini omajan. Predsednik narodne skupščine je prečital dopis, ki ga je poslal deset poslancev iz vrst vladnih strank. V spomenici izjavljajo poslanci, ki pripadajo organizaciji makedonstvujučih, da ne morejo več zaupati vladni Cankovi, ker se vlada ne zanima za narodne manjšine v sosednjih državah in ker je celo položaj makedonskih beguncev jako težaven. V krogih, ki stojijo blizu skupščinskemu vodstvu se resno zadržuje, da so ure Cankovega kabineta štete. Nekateri vladni listi pozivajo Cankova, da naj sam odstopi.

PASIVNOST ITALIJANSKE TRGOVINSKE BILANCE.

RIM, 28. dec. "Agenzia di Volte" poroča, da je letošnja italijanska trgovinska bilanca mnogo bolj pasivna, kakor lanske. Če sedaj je predvideno, da bo deficit presegal lanskega najmanj za 2½ milijardi. K pasivnosti je pripomogel največ uvoz žita.

Dnevna kronika

— Predavanje o Prešernu v Beogradu. Danes v torek predava v Beograjski "Ljudski univerzi" gđe. Lj. Jovanović, profesor, o Prešernu.

— Odlikovanja. Za zasluge na polju turisticke sta bila poleg drugih odlikovana tudi planince Fr. Koebek, nadačitelj v pokorju, z redom sv. Save IV. razreda in doktorin Lesjak, učitelj v Rušah, z istim redom V. razreda.

— Radičeve reforme v prosvetni upravi. Kakor poročajo zagrebški listi, ima g. Stjepan Radić namen, decentrali-

zirati prosvetno upravo. Uvesti namerna prosvetne direkcije v Zagrebu, Beogradu, Novem Sadu, Sarajevu in Ljubljani. Te prosvetne direkcije bi izvrševale program prosvetnega ministrstva in se bavile s tehničnimi vprašanji. Prosvetni direkciji bi načelovala oseba, ki bi bila v rang u načelnika ministrstva. Direkcija bi nadzorovala tudi srednješolski in univerzitetni pouk. Radić bo kmalu predložil ministrskemu svetu podrobno izdelan načrt.

— Iz Ptuj. Mestni magistrat v Ptuj poziva vse l. 1908. rojene in v Ptuj bivaajoče mladeniče, da se javijo do 31. januarja 1926 pri magistratu v svrhu vpisa v seznam vojaških obvezancev. Do istega roka se morajo prijaviti kot naborni obvezniki vsi l. 1906. rojeni, v Ptuj bivaajoči mladeniči.

— Vseučilišča ostanejo. Pravkar se vrši v Zagrebu seja zastopnikov vseučilišč. Iz načrta novega vsenč. zakona, ki ga je razvil prosvetni minister Stj. Radić, je videti, da se je s svojimi idejami o redukciji vseučilišč umaknil. Vse dosedanje fakultete ostanejo nedotaknjene.

— Seja direktorija Orjune v Zagrebu. Danes popoldan se je sestaj v Zagrebu direktorij in glavni odbor Orjune. Na dnevnem redu je diskusija o dogodkih v Orjunu, predvsem slučaj g. dr. Leončiča. Ta seja je za nadaljni razvoj Orjune velikega pomena.

— Potvorjeni tisočaki. V Novi Gradski so aretirali po naključju dva tujca, ki sta nato pobegnila, a sta pustila kovčke, v katerih so našli 760.000 komadov ponarejenih tisočdinarskih bankovcev. Kdo sta bila neznanca, še ni znano. Tudi ob tej priliki vodijo niti v naše kraje, ki so nekako že zasloveli radi ponarejanja bankovcev. Te dni je mariborska policija zalotila neko družbo v predmestju, ki se je v kleti pripravljala k ponarejanju denarja. Preiskava se drži v tajnosti. Z vso verjetnostjo se sklepa, da sta bila neznanca iz Nove Gradške v zvezi z madžarskimi falzifikatorji, ki so bili minule dni razkriti v Budimpešti in ki so vneto ponarjali dolarje, franko in dinarje.

— Železniško nesrečo pri Novem Marofu, ki je zahtevala dve žrtvi je zakrivil, kakor je dognala preiskava, prometni uradnik, ki je proti predpisom dovolil, da sta privozila v postajo dva vlakla ob enem. Proti uradniku je uvedena preiskava.

— Potujoča družba šolskih vlomilcev. O potujoči družbi šolskih vlomilcev smo pred dnevi obširneje poročali. Kakor znano, je bilo v več krajih izvršenih po več vlomov v šolske blaginje. Tako v Ljubljani v štiri šolske zavode, v Mariboru v dva, v Gradcu in v Leobnu. Končno dozuavamo, da so vlomilec okradli tudi mostarsko preparatnjo in gimnazijo za 7000 Din. Oblasti še niso imele uspeha.

— Pregarjanje Slovanov v Grčiji. V Bitolju se je 27. t.m. vršil protestni zbor proti preganjanju našega življa na Grškem. Zbor, katerega se je udeležilo 15.000 ljudi, je sprejel več resolucij, ki obsojajo poslopjanje grških oblasti. Zborovanju je prisostvoval tudi poslanec radikalne stranke Cirković, ki je v živih besedah opisal Golgota naših ljudi v Grčiji.

— Konferenca Male antante, ki se bo vršila v Dubrovniku, bo razpravljala o odnosih z Avstrijo, o problemu dinastije na Madžarskem, o garancijskem paktu, o odnosih napram Rusiji, o plovstvu na Donavi, o Poljski, o vprašanju razorožitve in o narodnih manjšinah.

— Poprava uradnikov storjenih krivic. Kakor poročajo iz Beograda, bo v sredo dopoldne imela glavna uprava Društva uradnikov s fakultetno izobrazbo sejo, na kateri bo izdelana resolucija, ki bo zahtevala, da se popravi krivice, storjene uradnikom o priliki razvreditve (provedbe). Uprava bo tudi urgirala izplačila zaostalih prejemkov. Resolucija bo predložena ministrskemu predsedniku. Tajništvo Saveza državnih uradnikov je pozvalo vse organizacije, da odposljejo delegate na izredni kongres uradništva iz vse države. Kongres se bo vršil v Beogradu 15. februarja in bo razpravljal o vseh uradniških vprašanjih.

— Društvo državnih upokojenecv in upokojenk za Slovenijo sedaj v Celju je začelo z 20. t.m. v zmislu čl. 6 društvenega zakona po novih pravilih delovati. Društvo ima namen in nalogo varovati in pospeševati koristi in pravice članov in jim nuditi v slučaju potrebe moralno pomoč. Izdajalo bo tudi glasilo "Upokojenec", v kolikor bodo to dopuščala društvena gnotna sredstva. Prevzelo bo I. splošno društvo jugoslovanskih upokojenecv v Ljubljani, ter vabi vse njegove člane da nabirajo nove člane, ker je le pod pogojem, da se število članov znatno zviša, mogoče izvršiti dano nalogo. — Vabimo toraj vse še neorganizirane državne upokojenke, upokojenke, vdove in sirote h pristopu, da bodo moglo naše društvo nastopiti z močnim vplivom in izvajati ter izboljšati naš gnotni položaj. Le z združenimi močmi nam bo mogoče, kaj doseči. Društvo ne gleda na strankino pripadnost ter sprejme kot člana vsakega, ki dobiva iz državne blaginje kako preskrbno po katerikoli bodi naslovom. Ne dela nobene razlike med strokami, višjimi in nižjimi ter spolom. V Vašem lastnem interesu je, da izdatno pomnožite naše vrste in opustite krajevna društva, ker je le v slogi moč. Zastopati hočemo vse upokojenke brez vsake razlike z vso možnostjo, katero nam pa Vi sami morate nuditi s polnoštevilnim pristopom. Do potrdila pravil po oblasti bode rabilo društvo še tiskovine prejšnjega društva do popolne vporabe. Pristopnina znaša tri dinarje enkratno, članarina pa zdaj še mesečno dva dinarja, plačljiva polletno naprej, toraj prvokrat 15 Din, potem pa po 12 Din v januarju in juliju vsakega leta. Pri mnogoštevilnem pristopu ne bo treba zvišati članarine. Pristopi lahko vsak na ta način, da kupi pri najbližjem pošttem uradu čekovno položnico za 25 par in plača na naš kont. št. 12450 za I. splošno društvo jugoslovanskih upokojenecv v Ljubljani 15 Din. Upokojenke, upokojenke, vdove in sirote: Uvažujte!

— Poplave v Romuniji. Iz Bukarešte poročajo, da so v zadnjih dneh vode v Romuniji znatno narasle. Na železniških je promet močno oviran. Več ljudi je utonilo. Povodni je povzročil sneg, ki vsled blage temperature hitro topi.

— Nagrade priidnim zakonskim možem. Francoska akademija je razdelila letos 315 nagrad, namenjenih velikim rodbinam. Razdeljenih je bilo 218 nagrad po 10.000 in 97 nagrad po 25.000 frankov. Denar poteka iz neke ustanove, ki ima namen, vzbuditi veselje do raneženja francoskega narasaja. Priidni zakonski možje, ki se ne boje otrok, dobe tedaj čedne premije.

— Brez harema ni življenja! O tem, kako umira stara Turčija, priča naslednja vest iz Carigrada: Eden najbogatejših turških aristokratov, Ahram bej, ni hotel razpustiti svojega harema, četudi mu je oblast to ponovno ukazala. Dne 25. decembra se je oblekel v gala, zbral okoli sebe 36 svojih dam in natočil sebi in njim strop v jedilo. Prihodnje jutro so našli Ahrama beja in 36 njegovih žen mrtvih za mizo.

— Električna žarnica z milijardo sveč. Iz Moskve poročajo, da je profesor Hekel konstruiral novo žarnico, ki ima svetlobno moč za milijardo sveč. Z reflektorjem se svetlobni učinek te žarnice zviša na več milijard sveč.

Mariborske vesti

Maribor, 29. decembra 1925

— Imenovanje. Za višjega nadzornika varnostne straže v Mariboru je imenovan srečni nadzornik v Mariboru Franc Finžgar.

— Poslovilni večer priredi v torek, 29. t.m. v restavraciji Narodnega doma sokolsko društvo svojemu vrlo zaslužnemu bratu Bogomiru Milostu, ki je iz Maribora premeščen za postajnega načelnika v Rimske Toplice. Pri večeru sodeluje sokolski orkester. Zeleti je, da naše narodno občinstvo v kar največjem številu poseti ta večer, ker br. Milost ni bil nad vse delaven odbornik, niti vsokickem društvu, ampak je sodeloval v več vodenosti tudi pri drugih narodnih prireditvah. Izkažimo s številno vdeležbo, da znamo ceniti požrtvovalno delo naših narodnih delavcev!

m Politična šola SDS v Mariboru se vrši od večeraj 28. t. m. v dvorani gostilne Rotovž. Udeležuje se je 26 posetnikov oziroma kmečkih sinov, 4 delavci, 13 obrtnikov in trgovcev, 4 uradniki, 8 učiteljev, 1 akademik, skupaj torej 56. Šola traja še danes in jutri 30. t. m. Predavajo odlični strokovnjaki o vprašanjih iz vseh panog javnega življenja. Udeleženci z velikim zanimanjem sledijo predavanjem. Jutri 30. t. m. zvečer se vrši v isti dvorani poslovilni večer, h kateremu so vabljeni tudi mariborski somišljeniki SDS.

m Društvo »Jadrana« priredi zadnji dan t. l. Silvestrov večer v prostorih društva »Bratstva« pri g. Pečniku na Rotovškem trgu. Na sporedu je petje, godba, deklamacija, pozdrav starega leta in voščila novega leta. Svira tamburaška godba društva »Bratstvo«. Vstopnine ni. Ogovor.

m Simfonični koncert. Orkester Glasbene Matice priredi svoj prvi simfonični koncert v tekoči sezoni v četrtek dne 14. jan. 1926 v veliki Götzovi dvorani. Sodeloval bo op. pevec g. Julij Bedetto iz Ljubljane. Ker je to velika kulturna prireditve, ki zahteva ogromne stroške, se naprošajo vsa društva, naj na označeni dan opustijo vsako prireditve oziroma zborovanje.

m Vsi člani -ce učiteljskega društva in mariborski šolski odraz se pozivljajo, da pošljejo najkasneje do 6. jan. p. l. društvenemu predsedniku vse predloge v šolskih in stanovskih zadevah, ki bi jih naj on zastopal na seji širjega sveta v Ljubljani dne 10. jan. 1926.

m Vozi desno! Ponovno opozarjamo prebivalstvo, da bo s 1. januarjem stopil v veljavo nov cestni red, ki se bo izvajal z vso strogostjo. Pravilo je: Vozi vedno po desni strani! Leva stran mora biti prosta za one, ki se vozijo z nasprotno stran.

m Vstopnice za Sokolski Silvestrov večer se dobijo v predprodaji po 11 Din pri tiskarjih: Pinter & Lenard, Igo Baloh in Fr. Majar.

m Akademski ples, ki ga priredi vsako leto »Društvo jugoslov. akademikov« v Mariboru, v prid svojim revnim članom, se vrši dne 5. jan. pod pokroviteljstvom gospe Pirkmajerjeve, soproge velikega župana mariborske oblasti.

m Smučarski tečaj na Pohorju. Preko božičnih praznikov se je vršil ob Mariborski koči in tje proti razglednemu stolpu in stari glazuti prvi smučarski tečaj na Pohorju, kateri je vključil vremenikom nepričakovan dobro uspel. Zanimanje za tečaj je bilo veliko; prijave so došle ne samo iz Ljubljane, Celja in Maribora, ampak tudi iz Murske Sobote, Zavrha, Snjaka, Krapine, da celo iz Beograda. Žal, je med tem nastali jng in deževno vreme marsikomu vzelo pogum. Tečaj je vodil naš znan smučar g. Rudolf Badjura iz Ljubljane, ki je spretno in je našel tudi na Pohorju hvaležne učence. Tečaj se nadaljuje v drugi polovici januarja 1926. Če zapade med tem na Pohorju zopet sneg. Takrat pa, mariborski smučarji, vsi na plan!

31. decembra vsi na Silvestrov večer !

Sokola v Narodni dom

m Orjuna Studenci priredi Silvestrov večer dne 31. t. m. v gostilni »nad Dravo« Aleksandrova cesta 17, v Studencih; na katerega se bratje in sestre polnoštevilno vabijo. Začetek ob 19. uri. Vstop prost. Odhor. 202

Velika kavarna. Silvestrova proslava. Brezplačna loterija. 4 Sonviers. Boj s serpentinami in ples. Gostuje g. Urvalek, gđ. Lubej in g. Bratuš. 2773

m 31. decembra Klub-bar, noč na severnem tečaju. Damska konkurenca lepote in plesa. Lože se dobe le če so prej naročene. 2774

m V sredo 30. decembra umetniški večer v Veliki kavarni. Gostuje g. Urvalek g. Bratuš in gđ. Lubej. 2775

m Silvestrov večer v Veliki kavarni in Klub-baru — noč na severnem tečaju. Več v programu. 2721

Vino prodaste staro ali novo, ako pošljete takoj vzorec in zadnjo seno, postavno kolo-dver, na skladišče ljutomerskih vin, Zagreb, Prilaz 25. 2704

Higijenična brivnica se vsem slojem priporoča. Postražba čista, prvovrstna. Dijaki imajo izjemni skode in dneva pred praznikom popust. Vjekoslav Gjurin, Jurčičeva 9. 1933

Ne pozabi naročnine!

Narodno gledališče

REPERTOAR.

Torek, 29. dec. »Prababica«. Ab. B. (Kuponi). Zadnjikrat v sezoni.

Sreda, 30. decembra in četrtek 31. dec. Zaprto.

Petek, 1. jan. ob 15. uri »Trnuličica«. Otroška predstava. — Ob 20. uri »Stambulska roža«.

Sobota, 2. jan. »Sumljiva oseba«. Ab. A. (Kuponi).

P. n. abonentom. Uprava narodnega gledališča v Mariboru naproša p. n. abonente, da čimprej poravnajo obroke vplačila za gledališki abonma.

Sokolstvo

o Sokolsko društvo v Mariboru priredi — kakor poročamo tudi na drugem mestu — v torek prijateljski večer br. Bogomiru Milostu, ki je bil več let najvestnejši društveni odbornik. Očbor sokolskega društva poziva brate in sestre, da se tega posv. večera, ki se vrši v restavraciji Narodnega doma, polnoštevilno udeležijo. Sodeluje društveni orkester. Začetek ob 20. uri.

Sport

: TŠK Merkur, nogometna sekcija. V sredo, dne 30. t. m. ob 8. uri pri »Halb-widnu«, stanek vseh igralcev. Udeležba obvezna.

: »Hajduk« v Egiptu. Naše nogometno moštvo, Hajduk iz Splita, je odigralo v Egiptu že tri tekme. Proti angleški vojaški reprezentanci je podleglo z 2:1. V tekmi z reprezentanco Kaire je zmigalo s 4:2, a tekma z reprezentanco Aleksandrije je ostala neodločena 0:0. Obisk gledalcev je pri vseh tekmah bil jako zadovoljiv. V Kairi je prisostvovalo 15.000 ljudi.

Kino

»Komedijant Keane«.

»Grajski kino« predvaja od 29. do zadnjega t. m. največjo dramo v filmu, ki je izdelan po znamenitem delu francoskega pisatelja Aleksandra Dumasa. V glavnih vlogah nastopajo: Natalija Lisenko, Ivan Možjuchin in Kolín.

—□—

»Apolo kino« predvaja samo še dames »Rin Tin Tin« prvovrsten film v katerem sodeluje izborni dresiran pes. Vsebine vse dejanj je skrajno napeta. Po Rin Tin Tinu »Železniške nesreče v Jugoslaviji«.

Nova Turčija

Kaj je povedal turški zunanji minister v Beogradu.

Turški zunanji minister Rušdi bej, ki se je mudil te dni v Beogradu, je eden najmlajših zunanjih ministrov v Evropi. Njegov obraz ima precej evropske poteze; karakterizirajo ga shmiry-n-očniki.

Rušdi bej je povedal beograjskim novinarjem marsikako zanimivost o Novi Turčiji, ki nastaja pod genijalnim vodstvom Kemala-paše. Stare Turčije, kakor jo poznamo iz knjig, ni več. Ni več sultana, kalifov in vezirjev, ni več vse biste romantične navlake, ki je doslej ločila Turke od njihovih evropskih sosedov. Rušdi bej je izjavil: Izvedli smo miselno revolucijo, pa tudi revolucijo v narodnih šegah in navadah. Vojaškega režima nimamo več. Obstoja samo ena vlada: civilna, ki se naslanja na suverenitet ljudstva. Odpravili smo fes in uvedli evropske klobuke. Zdaj morajo naši ljudje nositi evropsko obleko, ovrtnik, kravato in vse drugo, česar je treba modernemu človeku. Zenske so osvobojene; tisočletni jarem je strl.

Seveda so te reforme izzvale odpor, vendar pa ni bil niti izdaleč tako močan,

kakor so ga nekateri pričakovali. Stara Turčija je preslaba, da bi se resno upirala novi, napredni Turčiji. To pa tudi kaže — pravi minister — da Turki niso tako fanatični, kakor jih slikajo. Sistem absolutizma je slonel na sultanu in kalifih, ki so gojili med ljudstvom fanatizem. Treba jih je bilo strmoglaviti in takoj se je pokazala čistejša narodna duša. Turčija je odpravila vse verske naprave, pustila je samo džamije in eno edino teološko fakulteto na univerzi.

Cela revolucija se je izvršila v pravosodstvu. Verskih sodišč ni več; sodišča so enotna. Civilno pravo je posneto po švicarskem, kazensko pravo po italijanskem, trgovska zakonodaja po nemškem vzoru. Posneto je popolnoma, brez prilagoditev. Naj se ljudstvo prilagodi napredku! Tudi od sovjetske Rusije si je Turčija nekaj izposodila. To je unitarni sistem: turški parlament ima namreč zakonodajno in izvršilno moč. Predsednik vlade je hkratu predsednik parlamenta. Vojska se ne vmešava v politiko in je čisto zase.

Ko so vprašali zunanjega ministra, kdo napove v Turčiji vojno, je odvrnil: — Pri nas ni več besede vojna. Mi poznamo samo narodno obrambo. Mi se branimo, ali vojskovati se nečemo. — Obrambo in mobilizacijo napove parlament.

O socialnem značaju Turčije je dejal Rušdi bej, da je država kmečka. Industrijo ustvarja vlada. Zunanja trgovina je prosta. Banke ustvarja država, takisto delniške družbe, v katerih participira s 51% delnic. Država gradi železnice. Na leto zgradi Turčija 300—400 km novih železnic.

Uradniki v novi Turčiji so slabo plačani. To so po večini idealisti, ki so se sami udeležili revolucije in se zadovoljujejo sedaj z minimalno nagrado. On kot minister zunanjih zadev dobiva 480 turških lir na mesec skupaj s poslansko plačo.

O turških političnih razmerah je dejal Rušdi bej, da obstoje sedaj tri stranke: narodna, ki je na vlagi progresivno-liberalna, ki je v opoziciji in neodvisna, ki šteje neznatno skupino poslancev.

Kemal paša uživa med ljudstvom pravi kult. On je velik realist in velik revolucionar, reformator in strateg. On je privedel Turčijo na sedanjo stopnjo napredka, zato je postal ljudsko bržanstvo.

Senzacija naših dedov in očetov.

Petdesetletnica strahotnega zločina

Kaj vse stori človeški pohlep po denarju.

V Bremerhavenskih cerkvah so se služile dne 19. decembra črne masa za žrtve strahotnega, blaznega zločina, ki je točno pred 50 leti uničil 156 človeških življenj, pohabil 70 teles in ugrabil 140 otrokom očete.

Bremerhavenski dogodek je eden največjih zločinov iz dobičajeljskega dne 19. decembra 1875 je bilo na molu bremenskega Lloydja v Bremerhavenu zelo živahno. Velika ladja »Mosele«, ki je izvrševala promet med Bremerhavenom in Newyorkom preko Sonthamptona, je bila pravkar pripravljena k odhodu. Na molu so stali številni ljudje, ki so se poslavljali od odhajajočih ali ki so iz radovednosti gledali odhod velikega parnika. Skozi množico sta se prerivala dva mornarja, ki sta nesla lesen sodček, kateri je bil namenjen na ladjo. Nenadoma se je eden izmed mornarjev spodtaknil in se je zaman trudil, da bi ohranil ravnotežje. Ljudje so se smejali temu prizoru. A le trenutek. Sodček je padel na

trta in v tistem hipu je nastal grozen preobrat. Zemlja se je tresla in črni dim je na mah zavil ves mol. Strašna detonacija se je razlegala daleč naokoli. Dvigali so se morski valovi in ladja se je nevarno zibala.

Bilo je jasno, da je eksplodirala velika množina dinamita. Takoj se je začela reševalna akcija. Nudili so se strašni prizori. Mol je bil ves pokrit z raztrganim človeškim mesom, ki se je pomešalo med kamenje, železo in prah. Tudi na bližnjih ulicah in po strehah so ležali kosi človeških teles. V vsem mestu skoraj ni bilo okna, ki bi ostalo celo. Dognalo se je, da je eksplozija usmrtila 156 ljudi, izmed teh jih je bilo 62 tako razmesarjenih, da sploh niso mogli ugotoviti, kdo so bili ti nesrečneži. Čez dvesto ranjenih so odpeljali v bolnico in 70 jih je bilo pohabljenih do smrti.

Tudi ladja je bila težko prizadeta. Radi splošne panike so na postelji v luži krvi ležečega moža, ki je držal v roki revolver. Brž so poklicali zdravnika, ki je ugotovil, da gre za samomor. Vzbudila se je sumnja, da je to v zvezi s katastrofo na molu. Koj prvi izsledki so jo potrdili. Mož se je zapisal v knjigo kot Mr. Thomas, pri njem pa so našli listine, ki so se glasile na ime William King Thompson iz Newyorka. Zdravniki so ugotovili, da samomorilec spravi k zavesti. Pred smrtjo je vse priznal. On je bil krivec strahotne nesreče. Priznal je, da v sodčku ni bil čistilni prah, kakor je označil, temveč dinamit in posebne ure, ki so imele osem dni po odhodu ladje iz pristanišča povzročiti eksplozijo in spustiti ladjo v zrak. Thompson je dal ratovoriti na ladjo težke zaboje, ki so bili označeni kot dragoceni in katere je visoko zavaroval. Zaboji so bili napolnjeni s kamenjem. Hotel je izstopiti v Anglijo. Na oceanu bi se zgodila strahotna katastrofa, ladja bi zletela v zrak in Thompson bi dobil visoko zavarovalnino. Ko pa se je mornarjema zgodila nesreča, je spoznal, da se je njegov načrt izjalovil; vzjel je za ta slučaj pripravljeni revolver in se nstrelil.

Mož je kmalu po priznanju izdihnil. Podrobna preiskava je dognala, da je bilo njegovo priznanje resnično.

Vsekakor je ta Amerikaneec eden največjih zločincev v galeriji kriminalnih »junakov« vsega sveta. Tako daleč zapele človeka pohlep po denarju!

(Lidové Nov.)

Silvestrov sokolski večer

Na večer Silvestrov valji Sokol vse prijatelje, Da moreden ne pozabi Prireditve sokolske.

Točka fino vse izbrane, Pevski bo nastopil zbor, Ples do zore bode rane, Diven bode ves prizor.

Pridite zato gotovo V Narodni naš ljubi dom Na pozdrav za leto novo In pa starega polom.

ARGUS

je naš najboljši domači informacijski zvezek ima v vseh meslih senzalivne poročilne daje informacije o vsem, posebno pa o imovnem stanju denarnih suvočev, trgovsko-industrijskih podjetij in privatnih oseb

ARGUS

ve informacije se dobne, izvirne in brez so nahaja v Vuku Karadžića ul. 11. Beograd -ov telefon 104-85, a brezplačni nagl. Argu

Šivalni stroj za krojače. skoro nov, se poceni prod. Vpraša se pri Tičar, Jexdarska ul. 19. 2786

Sene sa krmo, deloma za stelje, prešano, se poceni prod. Vpraša se pri Tičar, Jexdarska 19. 3787

Pridne deklo, ki zna kuhati, se sprejme. Vprašati v trgovini Hinko Sax, Maribor, Grajski trg. 2783-2

Trg. pomočnik, zmogel manufakture, železnice, galanterije in špecerije, se sprejme takoj pri Ant. Požar, Maribor-Ruše. 2783-3

Lokali za trgovino in obrt na prometnih cestah na razpolago pri stanovanjski bori »Marstan«. 2784

Odda se v najem 3 orale vrta, oddaljen samo 10 minut od mesta. Naslov v upravi. 2778

Na Silvestrov večer v četrtek se vrši v gostilni T. Paulič, Stolna ulica 10 **KONCERT** priljubljene kapele. — Preskrbljeno je tudi za dobro kuhinjo in izborna vina. — Istočasno želim srečno novo leto vsem svojim cenj. gostom. 2788 Za obilen obisk se priporoča gostilničarka

OGLAS. Dne 30. decembra 1925 ob 9. uri dopoldne se bo vršila **LICITACIJA** za nabavo predmetov za prehrano bolnikov v pisarni Mariborske privremene vojne bolnice. — Licitacija je ustmena in so pogoji dnevno na vpogled v Mariborski privr. vojni bolnici. 2779 **Mariborska privremena vojna bolnica v Mariboru**